

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 33.

Luni, 13. August.

1845

БЪКЪЦІ ДІН МАГАЗИНЪЛ ІСТОРИК.

Спре а дубедери ши маї віне предъл дін лъзптръ а Magazinълві историк ши спре а фаче съ къпоаскъ тоді аї пощрїї чїтїторї де кътъ днсемпътате сънт пептръ пої скрътърїле исторїче, пъ ліпсїм а репродъче ши ачі къ плъчере челе че пі се пар а мерїта съ фїе къпоаскъте де кътръ тоді аї пощрїї дін Nr. 1 ал ачелвіаш Magazin. Ачел Nr. къпрїнде дої артїколї, въл сънт пъте де къвълт прелїментарїз деспре їсвоаръле исторїеї Ромънілор де D. Нік. Бълческъ ши алтъл сънт пътеле де дїккърс їнтродъктїв ла исторїа Ромънілор де D. А. Тр. Лавреанъ.

D. Бълческъ дши днчепе артїколъл прекъм вртеазъ:

„Ромънії аъ тревїндъ астъзі съ се днтемееїзе дн патриотїзм ши дн къраж, ши съ къдїїде статорпїчїе дн карактер. Ачесте ресълтате кредем къ с'ар добънді, кънд еї ар аве о вълъ исторїе націоналъ, ши кънд ачесте ар фї дндестъл ръспъндїтъ. Прївїнд ла ачел шър де веакърї дн каре пърїндїї пострїї аъ тръїт, ши ла кїпъл къ каре еї с'аъ пъртат дн віаца лор соціалъ, пої ам къзта съ добъндїм вїртъдїле лор, ши съ не ферїм де грешелїле

дн каре аъ пікат. Ам пъръсі, прїп вртаре, ачел дъх де партидъ, ши де амбіціе мършавъ. Ам скъпа де ачеле темерї де нїмїк ши д'ачеле пъдеждї дешарте. Ам добънді адевърателе прїндїпе, каре тревъе съ не повъдъїаскъ дн віаца поастръ соціалъ, ка съ не пътем мъртъзі. Історїа днкъ не ар аръта къ пърїндїї пострїї съ афларъ дн времї къ мълт маї греле дкът ачеле дн каре не афълт пої акът. Кълкаді дела днчепътъл лор де атътеа попоаре варваре Годї, Ыні, Генїзі, Аварї, Българї, Пачїпаді, Къманї, Търтарї, днкъпжърадї апої де надії пвтерпїче към Ынгърїї, Полонїї ши Търчїї, каре тоате дїптеа аї ровї, еї дши пъстраръ націоналїтатеа лор. О мълъ провіденціалъ прївегїъ аспръле ши дї стрекъръ мїнънат дїп тоате прїмеждїїле. Ачесте не ва адъче съ кредем къ о надіе каре дн мїжлокъл атътор невої ши а пъстрат націоналїтатеа еї дн кърцере де 18 веакърї, пъ маї по̀те перї. Ачестъ копвїкдіе апої, не ва фаче съ авем маї мълтъ днкредере дн вїїтор, ши съ лъкръм къ маї мълтъ їнїмъ ла о реформтъ полїтїкъ ши соціалъ, каре съ не факъ вреднїчї а не лъа рангъл че пі се къвіне дн тареа фамїліе а надіїлор Еъропее.

Дар ка о исторіе съ поатъ адъче ачесте фолоасе, пѣ требъе съ фіе пѣмаі ка зп шър де оаре-каре дпгъмплърі політче саѣ мілітаре тскате, фъръ пічі о колоаре, фъръ пічі зп адевър локал; пѣ требъе съ се окъпе пѣмаі де оаре-каре персоане прівілеціате; дар съ не арате попорѣл ромън кѣ істітѣдїіле, ідеіле, сімтіментеле ші обічеіфріле лѣі дп деосевіте веакврі.

Ноі кредем кѣ о асеатене исторіе есте кѣ пѣтїндъ. Пентрѣ ачесте сокотїм кѣ чеі че съ окъпъ де історїа поастрѣ, пѣ требъе а се цїне пѣмаі де чеаа че аѣ лѣкрат ші аѣ зїс історїчїі пострїї чеї модернї; дар, тот дптр'о време, фолосїндъсе де адевърѣрі дескоперїте де дѣпшїї съ теаргъ маі департе, съ алерѣе ла ісвоарѣле орїцінале, съ каѣте ші съ адъне тоте датѣріле пѣтїнчїоасе, ші атъпчї вор пѣтеа цесе о вѣпъ исторїе.

Дар каре сѣпнт ачесте ісвѣрѣ ші зп де ле пѣтем афла? Ачесте воїм а арѣта не скѣрт дптр'ачест артікол. Дескоперїреа, черчетареа ші адъпареа лор есте скопѣл ачестїї пѣвлікацїї.

Історїа поастрѣ ка а тѣтлор пацїїлор се копрїнде дп чїпчї фелѣрї де докменте: 1-їѣ. Поезїїле ші традиїїле попѣларе. 2-леа. Лецїїле ші актеле офїціале. 3-леа. Кронїчїле каре копрїнд фаптеле цепенерале. 4-леа. Інскрїпцїїле ші монументеле. 5-леа. Скрїерїле каре зѣгрѣвеск обічеіфріле прівате. Съ vedem акѣм че пѣтем авеа дпн ачесте деосевіте спецїї де ісвоарѣ ші ла че парте де исторїе не пѣте слѣжї фїе-каре дїптр'ъселе.“

Дѣпъ ачестеа мерѣе авкторѣл ші пѣтърѣ де а тѣрѣнтѣл тоате ачесте ісвоарѣ,

маї алес пѣтѣроаселе кронїче але Молдавіеї шї але Ромъніеї, дпн каре прїнде не омѣл шїраре, кѣ исторїеа прїндїпателор аѣ пѣтѣт съ рѣтѣїе атѣта време дп дптѣперек, не лѣпгъ атѣтеа мїжлоаче. Ної пѣнем аїчі дѣбъ чїтате дпн векії кронїкарї ромънѣщї пентрѣ паївїтатеа стїлѣлѣ лор. Чел дпнтѣїѣ есте дпн Мірон шї дескрїе о дпгъмпларе дела а. 1631.

„Нїче дптр'зп кїп пѣ пѣтеа съ амїстѣїаскѣ Александрѣ Водѣ фапта воїарїлор чеї фѣкѣсе дппотрївѣ кѣ венїреа лор ла Царїград, шї нїче воїарїлор лѣкѣрїїле лѣї Александрѣ Водѣ че ера фоарте проасте пѣ ле пѣлѣчае. Дечї адъогъндъсе дпнтр'ачестеа некредїнда шї препѣсѣл, ашѣзасе дп гѣндѣл съѣ Александрѣл Водѣ съ омоаре пре о сеатѣ дпн воїарїї чеї де фрвїте, пре Васїїе Лѣпѣл ворнїкѣл, пре Савїн хатманѣл, пре Бѣхѣс вїстїарїѣл шї пре Дреке спѣтарїѣл. Дпцдегънд воїарїї адевѣрат ѣрїтѣ перїреа лор де Александрѣ Водѣ, с'аѣ ворѣїт кѣ тоцїї, шї аѣ дат де шїре цѣрїї каре херѣжнд дп рѣтѣдї шї петоктеле, преа лесне с'аѣ порнїт, шї пѣ пѣмаї кѣртеа, че шї цѣрѣпїтеа; шї аша саѣ стрѣнс де тѣлдї де тоате пѣрцїїле, кѣт пѣ лѣкѣпеа дп тѣрг дп Іашї, че шї пре афарѣ пре сѣвт Мірослава, шї претѣтїндере стрѣгънд пре гречї пре тоте злїдїїле. Васїїе Лѣпѣл ворнїкѣл ера кап ачестор зарѣе, шї дака аѣ дптѣвшїт цара аѣ мерс де аѣ дат шїре лѣї Александрѣ Водѣ, кѣ стрїгъ пре гречї; аѣ рѣспѣнс Александрѣ Водѣ: дакѣ се рѣдїкѣ пре гречї пре мїне се рѣдїкѣ; шї възжнд атѣта тѣлдїїне пѣ с'аѣ апѣкат де нїмїкѣ, пѣмаї де грїжѣ съ хѣлѣдѣеаскѣ кѣ каса са де глоате, шї с'аѣ гѣтїт де пѣрчес. Шї дака

аъ пѣрчес Domnia съ пѣ съ фіе пѣс воіаріи
кѣ тоці съ опреаскъ десѣрѣнать прости-
теа, позла mare, ші авіа дп врео царъ
de с'ар фі аззіт, саъ de с'ар фі дптъмплат.
Че тот пре лѣнгъ Domnie аъ мерс воіа-
ріи опрінд ші домолінд дѣрѣпитеа. Іаръ
маі пѣ ера дп пѣтере ніче воіарімор а
опрі порпнѣ дѣрѣпитеа тѣлдіте, кѣ ші
пре Васіле Лѣпѣл ворпкѣл, апѣте кѣ есте
ші ел врезѣл дпн гречі, л'аъ ловіт кѣл
кѣ зп ос дп кап, de каре ловітѣрѣ тѣлт
аъ фост рѣпнѣ. О, пестѣтѣтоаре ші ніче
одатѣ крѣзѣте лѣкрѣріле лѣтпї, кѣтм вѣр-
стеазъ, ші тѣрѣзѣрѣ, ші фаче лѣкрѣрї дп-
потривѣ! Кѣнд кѣ кале есте съ фіе фрікъ
челор маі мїчі de чеї маі марї, іаръ кѣр-
сѣл лѣтпї адѣче de тѣлте орї de есте че-
лор маі марї de чеї маі мїчі грїжѣ. До-
мпнї чеї вѣої ші дрепці, фѣрѣ de грїжѣ
ші десѣѣтар стѣпѣлеск, іаръ чеї рѣї, тот
кѣ сіеалѣ. Іаръ дака аъ трежѣт domniea
дп шѣсѣл Бахлѣілѣї спре тѣлѣстіреа Ба-
лїкѣї, тот шѣсѣл плін ера de оаменї, ші
стрїга: Дѣ-не Доамне пре гречі. Шпї
хїкѣеа, алції жекѣеа, ші аколо аъ стрїгат
съ ле деа пре Батїсте*), каре ера тот а-
проане de Domn. Дечї възѣнд Алексан-
дрѣ Vodъ стрїгаре пре сіне, че пѣ ста
Александрѣ Vodъ de Батїсте че ста de грї-
жа са; ші пѣмаї че зісѣ лѣї Батїсте съ
се депѣртеазъ дела дѣпсѣл. Ші аша, л'аъ
апѣкат, ші л'аъ дат пре тѣпна дѣранімор.
Неспѣсѣ врѣжтѣшїеа дѣрѣпитеї! дпдатѣ
фѣрѣ de нічі о тїлѣ, л'аъ фѣкѣт фѣрѣжте
кѣ топоарѣле; ші атѣт с'аъ аместекат
кѣт ніче мантаоа дпн спїнареа Domnѣлї
атѣпчї п'аъ хѣлѣдѣїт, кѣ ера вѣрѣ de плоае.

*) Батїсте Вевелї грек, міністрѣ лѣї Алексан-
дрѣ Vodъ.

De грїжа дѣрѣпитеї че ера песте тот
локѣл, съ пѣ інтре Александрѣ Vodъ дп-
датѣ ла кодѣрѣ, сокотїсѣ воіарїї а трїпите
Сеїменї кѣ сінеде гата пе лѣнгѣ domnie;
ші с'аъ дѣс прїн вранїде фїнд лок дескїс.
Іар дака с'аъ дпторс воіарїї, аъ інтрат дп
грїжѣ, съ пѣ се дѣкѣ Александрѣ Vodъ
пре ла Авѣза паша прїн Бѣѣак. дпдатѣ
аъ алес пре Бѣхѣш вїстіернїкѣл, ші пре
алді воіарї, ші с'аъ трїміс дѣпѣ Алексан-
дрѣ Vodъ, de іаъ дпдрептат калеа дела
Хѣшї спре Бѣрлад дп жос. Ера маї ма-
ре спаїтѣ лѣї Александрѣ Vodъ декѣт
дптѣї, дака аъ възѣт глоата іар вїнд дѣ-
пѣ сіне ші ла вранїде, ші'л лѣсасѣ ші
Сеїменї ші Копїї дпн касѣ тоці. Іаръ да-
ка с'аъ апропїат воіарї, ле аъ зіс Алексан-
дрѣ Vodъ кѣ лакрѣтї: тѣ роф воіарї пен-
трѣ фїл меѣ Радѣл Vodъ сѣ'л лѣсаці вїѣ.
Аъ зіс Бѣхѣш вїстіарѣл: съ п'аївѣ ніче
о грїжѣ Мѣрїеа са, кѣ п'аъ венїт кѣ врѣп
рѣѣ, пѣмаї дара пофтеѣе пре Мѣрїеа са,
съ теаргѣ пре Бѣрлад ла Галаді, съ пѣ
адѣкѣ врѣп рѣѣ кѣ нескаї тѣтарї асѣпра
дѣрїї; ші с'аъ ші жѣрат съ п'аївѣ нічі о
грїжѣ; ші аша аъ прїїміт ші Александрѣ
Vodъ, пре вnde ва фї воае дѣрїї пре ако-
ло ва мерѣе, ші аъ мерс пре дрѣтѣл
Бѣрладѣлї ші аъ пѣс ші Сеїменї іар пре
лѣнгѣ дѣпсѣл, ші копїї дпн касѣ каре дп
пѣрѣсісѣ, дѣндѣї ші дпн воіарї петрѣкъ-
торї пре лѣнгѣ дѣпсѣл пѣпѣ ла Галаді.
Аша с'аъ тѣпнтѣїт воіарїї ші дара de Але-
ксандрѣ Vodъ Ііаш.“

Ал доїле есте de зп Анопїм а дѣрїї
ротѣпещї, ші дескїе о счепѣ попѣтрѣ
петрѣкѣтѣ дп кѣртеа домнеаскѣ дп Бѣ-
кѣрещї ла 1672.

„Грїгорїе Vodъ дпдатѣ скрїсе кѣрѣцї

ла Георге ванъл Бълеанъ, съл шие къ е-
сте Domn, ши съ принъзъ пе Радъл лого-
фътъл Крецълескъ, ши пе фрацїи лъи Шер-
ван спътаръл (Каптакозино) че ера ла Бъ-
къреци. Карїи виинд поаптеа тримїсе де
стрънсе Изъвашїи ши къпитанїи де слъжиторї
ши пе воїарїи карїи се днтъмпласе ачїеа:
Радъл Нъстърел ши алдїи; ши стрънгън-
дъсе аъ тримїс пе Нъстърел къ слъжиторї
ла Константин постелникъ, ши ла ага Матеї,
ши ла Iordake, де ле аъ околит каселе, ши
їаъ кемат ла кърте. Пе алдїи їаъ тримїс
ла Крецълескъ де л'аъ кемат ла кърте.
Карїи днтреба: дар че, че; еї зїчеа: пъ
щїм нїмїк, фъръ кът поръпкъ домнеаскъ
аъ венїт ведїи ведеа; ши мерсеръ ла кърте.
Аколо ера ванъл Георге, ши слъжиторї
тълдїи, лътърърї апрїнсе. Дака венїръ
шъзъръ, ши съ скълъ ванъл ши зїсе: воїарї
фрацїлор, съпътате дела Мърія са Грїго-
ріе Водъ, къ л'аъ мїлзїт Дъмнезеъ ши
Дмпърател къ domnia; їагъ ши картеа;
ши о четїръ. Мълдъмеа еї лъи Дъмнезеъ.
Дпсъ ачї дїнтре глоате фъцї Iordake, ши
връ съ фъгъ ши Матеї ага, дар дї принсе-
ръ де весте, шїї днтоарсеръ; ши ле
зїсе ванъл Георге: Матеї къчї фачї копї-
лъреще де пъ шезї, дар Domnъл къчї по-
рънчеще съ фїдї ла опреалъ пъ доар къ
ва съ въ омоаре, че пъмаї пълъ ва венї
Мърія са, дечї взо есте Мърія са, пъ въ
темедї, че шъдедї, пъ не маї фачедї поъ
рвшїне. Ачї дп кътърїле домнещї ера
дпкїши де Крецълескъл 24 де воїарї, ши
дп обезї, де пълъщїле че ле фъчеа, къ
сжпт фїкленї ши ръї, прекът ши маї дп-
дърът ам скріс. Че дпдатъ порънчї ва-
нъл Георге де адъсеръ цїганї, ши ле тїа-
ръ обезїле, шїї словози. Че фїеще-кареле

дшї лва обезїле ши ле дъчеа дпапїтеа
Крецълескълъї, ши дї зїчеа съ ши ле пъе
дп гът ши ле лълъда жос.

Дечї фъкъндъсе зїо дї тримїсе пе во-
їарї пе ла каселе лор, ши слъжиторї де
пазъ, пълъ че аъ венїт а доа поръпкъ,
дела Грїгорїе Водъ, де їаъ дпкїс дп търп.“

Domnъл Бълческъ дшї дпкеїе артїко-
лъл къ воръеле:

„Ачестеа сжпт дп скърт докълменте-
ле че авем пентръ їсторїа поастръ. Ної
щїм къ взо сеамъ къ о тълдїме алтеле
се афлъ пе ла тълъстїрї ши партїкларї
дп дърїле поастре, ши прїп бїблїотечеле
ши архївеле пълїче ши прївате але Тран-
сїлванїеї, Ънгарїеї, Полонїеї, Вїенеї, Мо-
сквеї, Петерсвъръгълъї ши Стокколмълъї.
Ної пе вом сїлї съ адъпът къте вом пъ-
теа, дпсъ мїжлоачеле поастре, пъ пе їар-
тъ а днтрепрїнде кълъторїи преа депър-
тате ка съ адъпът тоате къте се пот гъсї.
Спре ачестата, пъререа поастръ ши а маї
тълтор Ромънї че се їнтересеазъ ла їсто-
рїа нацїеї, есте де а се дптокмї о соцїе-
тате їсторїкъ каре съ аївъ фондърїле тре-
вїнчоасе, ка съ поатъ тримїте оаменї дп
деосебїте пърдї дъпъ асеменеа дескопе-
рїрї. Песте пълдїн вом пълїка зп план
пентръ о асеменеа асоцїацїе. Ної пълдеж-
дїм къ ши гъверпеле ромъне вор дп-
връдїша къ їнїтъ ачестъ лъкраре фоло-
сїтоаре ши вор дплеснї мїжлоачеле пеп-
тръ къледереа докълментелор.

N. Бълческъ.

О дпчеркаре де традъкцїе.

Партеа чеа маї mare а лїтератърїеї
поастре ромъне стъ дїп традъкцїи ши чеа

maї mіkъ dīn oriđinalе, дела каре іаръш скоатем ла о парте плаціатъріме, адікъ фърътъріме de ideї стръіне скоасе сънт пѣтеле постръ. Стръвънїи пощрїї кѣм щїм кѣ тоцїї, аѣ днчепѣт а традъче маї ѣптеїѣ кърдіме реледїї шї а вїсерїчеї. Ка de оптзечї de anї de кънд с'аѣ пѣс Блажѣл дн пїчоаре, кълъгърїї de аколо шї kandidađїї лор, іар маї тързіѣ шї епїскопѣл кѣ врео дої канонїчї с'аѣ окъпат шї кѣ традъчереа кърділор школастїче, — апої аколо се фѣкѣсе пе о време тъчере. Ла Сївїѣ de кънд е чева маї вїне, днкъ с'аѣ прелъкрат втеле шї алтеле. Дн Ъngarїa асепенеа. De зече anї днкоаче Молдаво-Ромънїї апѣкаръ пайнтеа Трансїлванїлор шї а Ъngреnїлор шї — ворвїнд фъръ нїчї зп комплїмент — дѣпъ а лор дешептаре традъсеръ шї лѣкранъ агъта кѣт пѣ с'аѣ лѣкрат ла пої днтрїо сѣтъ anї маї пайнте. Сѣ ворвїм пѣмаї de традъкцїї. Днтрепрїндереа чеа преа греа акъта ла днчепѣт, de а се традъче прїп о днсоцїре дн тїпографїа Длѣї I. Елїад чеї маї мѣлді азкторї класїчї, елїнї, енглезї, францозї шї цертманї е марторъ de тревзїнда че сїмцїръ Ромънїї ка лїмѣа сѣшї кѣщїце маї ѣптеїѣ о вогъдіе de квїнте пѣмаї прїп традъкцїї. Днчеркърїме dīn Омер, Данте, Шеакспер, Рѣсо, Волтер, Гете, Лорд Бірон, Віктор Хъго, Дїзмас ш. а. ш. а. днвогъцїръ вївлїотека ромънъ кѣ зп фрѣмос пѣтър de томърї класїче скоасе пе лїмѣа поастръ. De патрѣ чїпчї anї днкоаче Бѣквещїї шї Іашїї днчеп а рївалїза шї дн прївїнда ачеаста кѣ дестѣл кълдъръ; пѣмаї пагъвъ таре, кѣ знїї dīn вѣрѣадїї пе карїї тот пѣлїкѣл чїтїторїѣ шї скрїїторїѣ дн реквїоанце de oamenї аїпѣмаї кѣ дорїндъ de а рефлекта пе аї по-

лїтерелор, дн ачесте тїмпърї прегнанте сънт сїлїдї а лѣса de мѣлте орї лїтератѣра ла о парте шї а се кѣпрїнде пѣмаї кѣ полїтика дереї лор, зїкънд кѣ дакъ позїдїа полїтїкъ н'аре перспектївъ маї сїгъръ, спїрїтѣл се днварѣтъ фоарте аневоїе спре а лѣкра днтїос шї лїнїдїт. Еї аѣ дрептате, шї іаръш н'аѣ дрептате. Спїрїтѣл е креатор, сѣ пѣ зїтѣм ачеаста. Дар еѣ маї зїк шї алта: традъчедї Вої пе Demostenes шї пе Чїчеро шї полїтика Воастръ ва кѣщїга пе кѣт профанѣл н'ар фї вїсат нїчї одїноаръ. Кѣтева капете алесе сѣ днчепанъ а пъръсї велетрїстїка, сѣ се арѣпче аспра ораторїлор шї вор vedeа вртърїме.

Ачї днсъ вїне днтреваре; кѣм сѣ се факъ традъкцїїме поастре, маї лїтерате саѣ мѣлт маї попѣларе. Сѣ деа ла ачеаста деслегареа чеї кїемадї. Опїнїа поастръ ар фї, кѣ традъкцїїме фъръ сѣ devїе велгаре адїкъ кѣм am зїче проастре, тревѣе сѣ фїе deokamdatъ маї мѣлт попѣларе. Вор венї апої anї шї зїме, днтрѣ карїї фїї шї врташїї пощрїї вор фаче алте традъкцїї de ачеїашї скрїїторї, мѣлт маї кѣрате дн лїмѣъ шї мѣлт маї лїмпеде оглїндътоаре de oriđinalе, фъръ тотъш ка традъкърїї сѣ скадъ de шклавї а термїнїлор шї а фраселор стръіне, фъръ ка сѣ жъртфеаскъ саѣ вѣпа сѣнаре днделесѣлѣї саѣ пе ачеста ачелеїа.

Рѣндѣл аѣ ажѣнс ла пої Трансїлванїї шї Бѣпъденїї ка сѣ пе днгрїжїм de традъчереа чел пѣдїн а зпор класїчї латїнї, ка знїї карїї крескърѣм шї днвѣтърпїрѣм кѣ лїмѣа латїнъ дн кондеїѣ шї пе вѣзе. Фъръ а претїнде пентрѣ пої днтрепрїндереа de а традъче пе вревн азктор, чї

щриі дін поѣ ла ачеастъ даторинѣтъ — аша о пѣтеск, — скоатем ачі къдѣва параграфѣ дін орадіеа лѣи Чичеро зісѣ љн сенат ла апѣл дѣпѣ љнт. Romei 698. Параграфѣ се алаесерѣ ачі дін чеі маі љнделеші љн о-ріціналі, каріі сѣ пѣ айѣтъ требвінѣтъ mare de pote ші declăvірі.

Пр е п с е м п ѣ р і.

Нісо ші Гавініе сенаторіі фѣсесерѣ консѣлѣ љн Roma. Консѣлѣі авеаѣ чеа маі палѣтъ пѣтере љн Стат, дар пѣтаі не кѣте зн ап, апоі зніі дін еі се трімітеаѣ ка проконсѣлѣ адікѣ гѣвернаторі љнепералѣ љн кѣте о провинціе. Аша с'аѣ тріміе Нісо; дар прекѣт іаѣ фост пѣртареа љн Roma, аша љі рѣтасе ші љн афарѣ. Чичеро тіѣжлочи скоатереа лѣи дін пост. Нісо венінд ла Roma пѣстрѣѣ фоарте греѣ не Чичеро ші кѣзта сѣші рѣсѣзне љн тот кінѣл. Чичеро љі фаче рѣсѣзне фѣрѣ пічі о вѣрѣдаре, дѣндѣі не фаѣѣ тоате вѣл-стѣмѣціле.

1. Везі акѣта феоарѣ, сімѣці акѣта, ка-ре есте пѣлѣсоареа оаменілор асѣпра пер-соапѣі тале? Німіні пѣ се пѣлѣце, кѣ зн пѣ щіѣ че Сірѣс дін чеата челор поі с'аѣ фѣкѣт консѣл. Кѣчі не поі пѣ неаѣ љн-шелат пічі ачеа фаѣѣ сервілѣ, пічі љне-ле пѣроасе, пічі дінѣці пѣтрезі. Окіі, спрін-ченеле, фрѣптеа, љнсѣршніт тоатѣ фаѣа, кареа есте оарешкаре ворѣіре тѣкѣтъ а мінѣеі, ачеаста дѣсе не оамені љн гре-шалѣ, ачеаста љншелѣ, амѣці ші віклені не чеі кѣрор ле ера некѣпоскѣтъ. Пѣдіні љці кѣпоѣцеам ачесте віціі вѣжте; пѣ-діні грезтатеа капѣлѣі, вѣлѣѣіреа ші сѣлѣ-вічѣнеа лімѣеі. Граіѣл тѣѣ пічі одатѣ пѣ фѣсесе аззіт љн фор, пічі одатѣ пѣ ці се черѣсе вреѣн фот, пічі о фанѣѣ de а ле тале есте не кѣт стрѣлѣчніт, дар пічі тѣ-кар кѣпоскѣтъ ла оасте саѣ акасѣ. Теаі

фѣршат ла ранѣрі дін грешала оамені-лор, прін рекомѣндареа фаімоаселор пор-трете, кѣрор пѣ семені љнтрѣ пімік афарѣ де колоаре.

10. љнкѣ пѣдѣі воіѣ снѣне фантеле тале, чі челе че аі сѣферіт але сѣѣѣрші алѣці. Дар пічі е осевіре тѣлѣтѣ маі вѣр-тос љн консѣл, орі кѣ ва важокорі ел љн-сѣш статѣл кѣ леці перікѣлоасе, кѣ адѣ-пѣрі реле, орі кѣ ва сѣфері а се важокорі де алѣці. Аѣ поате фі врео десвіновѣдіре пентрѣ зн консѣл сѣ пѣ зік рѣѣ сімѣціторіѣ, чі неігріжіторіѣ, ленеш, dormіторіѣ љнтрѣ чеа маі греа тѣрѣѣраре а статѣлѣі? Маі о сѣтѣ де апі цінѣсерѣм леѣеа лѣі Еліе ші а лѣі Фѣсіе, патрѣ сѣте жѣдеката ші трівѣпалѣл ченсоріѣ*): пічі зн ом вѣн п'аѣ кѣтезат вреодатѣ ші пічі знѣл пѣ леаѣ пѣ-тѣт вѣтѣма; пѣтереа де а се жѣдіка мо-ралітатеа поастрѣ тот ла кѣте чінчі апі німіні п'аѣ фост аша вѣлѣстѣмат ка сѣ о тікшорезе.

11. Ачестеа о карнефіче (гѣде) с'аѣ љнтропат љн сіпѣл консѣлатѣлѣі тѣѣ. Пе-тречіді зілеле љнпреѣпате кѣ релеле аче-стеа. Пентрѣ трівѣпалѣл Авреліе, пѣ пѣ-таі прін љнвоіреа та, каре ші ачеаста ар фі зн че крімінал, чі прівінд тѣ кѣ окіі маі веселі дін кѣт љці é datіna, стріпѣеа склаві ачела,**) каре пічі одатѣ пѣ с'аѣ

*) Ченсорі ера ла Roma вѣрѣаѣі фоарте чін-сіціі, каріі авеа дрепѣл а жѣдека кіар не сенаторі ші не ордінѣл кѣлѣрецілор (новіліі) де пѣртареа лор моралѣ пѣвлікѣ ші пріватѣ, ші дакѣ се аѣла невреднічі аі ші degrades, аі да афарѣ дін класа ші ранѣл лор. Фіреѣе кѣ тоці вѣлѣстѣмѣціі зра асемеенеа вѣрѣаѣі ші асемеенеа тѣсѣрѣ.

**) Адікѣ Клодісе, зн ом іарѣн фоарте перікѣ-

сѡит ниѣ де фапте ниѣ де патімі вѣжте: дп темплѣ лѣи Кастор, о тѣтрѣдѣторіѣле а тѣтрор темплѣрілор! Дпайнтеа окілор тѣи адѣпа арте ачел лотрѣ, пептрѣ каре дп тѣмпѣл колѣслатѣлѣ тѣѣ ачел темплѣ deveni фортеада (argh) четѣдѣнілор пердѣдѣ, адѣпостѣл векілор осташи аї лѣи Катіліна, четѣдѣвѣа хоѣїлор пѣвлѣче, тортѣп-тѣл тѣтрор леѣїлор шї а релеѣїлор. Нѣ пѣмаї каса теа, чї шї тот палатѣл се дп-плѣсерѣ кѣ сенаторї, кѣ кѣлѣрѣдї романї, кѣ тоатѣ четатеа, кѣ дптреага Італіе атѣчї, кѣнд тѣ пѣпѣмаї кѣ п'аї трас кѣтрѣ ачел Чїчеро (кѣчї челе дїн касѣ ле треѣ, каре се пот неѣга, помепенѣск челе фѣдїше), пѣ пѣмаї зїк, п'аї трас кѣтрѣ ачела, кѣрѣвѣа дп комїѣїле (адѣпѣрїле) тале іаї дат рап-гѣл ѣптеїмеа, дела каре дп сенат череаї во-тѣл ал треїмеа, чї ла тоате сѣатѣрїле че се фѣчѣе спре стїпѣереа теа пѣпѣмаї стѣ-тѣшї фаѣѣ, чї шї прешезѣшї ка зп ом крѣпчен.

12. Іар де фаѣѣ кѣ ѣїпере-меѣ, рѣденїа та че аї кѣтезат а'мї спѣне? Кѣ ещї лїпсїт, кѣ Гавїніе есте афарѣ, кѣ фѣрѣ провинѣїе пѣ поѣї фї, кѣ аї пѣдеждї дп трївѣпѣл пле-веї,*) даѣѣ ѣ'аї дппревѣна сѣатѣрїле кѣ а-ле лѣи, кѣ дела сенат пѣ маї аѣѣпѣї нїмїк, чї те сѣпѣї ла пофта лѣи преѣѣт ам фѣѣѣт еѣ кѣ соѣѣл меѣ; пѣ есте пептрѣ че сѣ роѣїспрїжонїреа колѣсллор, чї фїекаре сѣ'шї

лос пептрѣ стат шї іптрїгант образнїк, каре шї лѣи Чїчеро фѣѣѣ реле марї, пѣлѣ кѣнд Міло аскѣпсе соареле челѣвїа.

*) Трївѣпѣл плевеї ера персоанѣ таре дп Рома, кїетареа дї ера а апѣра тоате інтереселе плевеї, адїѣѣ а попорѣлѣї де рѣнд аѣѣпра ін-флзїпѣї шї а претенсїлор сенатѣлѣї шї а челеї.лате повлѣѣе.

ажѣте шїе. Іатѣ ачестѣа авїа дпдрѣспѣск але спѣне. Мѣ тем кѣ пѣ маї есте нїмїнї, каре сѣ пѣ кѣпоасѣѣ рара вѣлѣстѣмѣѣїе а ачестѣї ом дпвѣлѣїтѣ сѣпт колѣперемїптеле фрѣпѣїеї. Воїѣ спѣне тотѣш: ел ва кѣпоа-ще пѣ мѣ дпдоїесѣк шї дпшї ва адѣѣе а-тїпте кѣ оарешѣкаре дѣрѣре де проѣлѣдїї-ле сале.

13. Адѣѣїдї аїпте глѣдѣле (соеїум), кѣнд venicem ла тїне маї пе ла чїпчї оаре, кѣ ешїаї кѣ капѣл дпвѣлїт пѣ шїѣ дїн че борѣїѣ пѣмаї дп пантофї (soleatus)? шї кѣ ачѣа гѣрѣ пѣтѣроасѣѣ сѣфлаї аѣѣпра поа-стрѣ чеа маї несѣферїтѣ пѣтоаре де вїрт (porina), те десвїновѣдїаї кѣ сѣпѣтатеа зї-кѣнд кѣ фаѣї кѣрѣ кѣ нїѣе medїcїnї vїноа-се? Прїmїnd пої де вѣпѣ прїчїна че даї, (пептрѣ кѣ че пѣтеам фаѣе маї мѣлт?) стѣтѣрѣм пѣѣїптел дп ачѣа мѣрѣѣрїе шї дп фѣѣѣл де борѣїѣ, де vnde тѣ пе алѣп-гашї атѣт кѣ рѣспѣнсѣрї фоарте неомѣноа-се, кѣт шї кѣ рѣгѣрїї преа вѣжте.

22. Че сѣ маї спѣїѣ еѣ де оспѣделе дїн ачеле зїле, де вѣѣѣрїа шї де веселїа та, че сѣ спѣїѣ де челе маї некѣмпѣтате веѣїї але тале кѣ соѣїї тѣї чеї спѣркаѣї? Чїне теаѣ вѣзѣт пе тїне дп ачеле зїле треаз, лѣкрѣнд чеѣа вреднїк де ом повїл, чїне теаѣ вѣзѣт дп пѣлїк, атѣпчї кѣнд каса со-ѣѣлѣї тѣѣ (collegae) сѣпа де кѣптече шї де кїпѣвале, іар ел сѣлта десѣрѣѣкат дп оспѣд, петемѣндѣсе нїчї атѣпчї де роата фортѣнеї, кѣнд роѣїа черѣѣл де сѣлтат? Іар ачест вѣрѣант фѣрѣ а кѣпта шї а мѣзїка преа мѣлт, зѣчѣа дп пѣтоареа шї дп вїпѣл гре-чїлор сѣї. Пе ачелеа тїмпѣрїлор каре ста-тѣл жѣлїа, оспѣделе ачестѣїа сѣѣѣпа оа-решѣѣт кѣ ал Ланїдїлор саѣ кѣ ал Чѣп-таѣрїлор, дптрѣ каре нїмїнї пѣ поате спѣне.

дакъ ачеста веѣ маї мѣлт, саѣ ворѣ, саѣ
вѣрсеѣ жос.

23. Дѣкъ тѣ фачї поменїре шї де кон-
сѣлатѣл тѣѣ шї кѣтезі а зіче, къ аї фост
шї тѣ консѣл дѣ Рома? Че? тѣ кѣрезі къ
консѣлатѣл стѣ дѣ лікторї, дѣ тогѣ, дѣ
претестѣ, пе каре дѣсемне аї воїт але да
шї лѣї Сестѣс Клодіѣс свѣт консѣлатѣл тѣѣ?
Ещї тѣ де пѣрере къ консѣлатѣл къпелѣї
де Клодіе се дѣведерѣ прїп дѣсемне? Кѣ
сѣфлетѣл требѣе сѣ фї консѣл, къ сѣатѣл,
къ кѣреїнда, къ ваза, къ прївїгітереа, къ грї-
жа, скѣрт къ тоатѣ дерегѣторїа консѣлатѣ-
лѣї. Почїѣ еѣ зіче къ е консѣл ачела, каре
дѣ стат п'аѣ воїт а рекѣпоаѣе сенатѣл?
Сѣ сокотеск де консѣл пе ачела, каре п'аре
нїчї атѣта прїчепере шї жѣдекатѣ, фѣрѣ
кътѣ нїчї рецїї п'аѣ пѣтѣт фї ла Рома.
Пентрѣ-къ ретак ачелеа, кънд се стрїпѣеа
шерѣї армадї дѣ фор, кънд се грѣштѣдіа
арме дѣ темплѣл лѣї Кастор зіоа mare;
їар темплѣл дѣсѣш къ зшїле date жос,
къ трептеле скоасе, рестѣл конѣжраділор
шї апѣрѣторїѣл лѣї Катїліан, апої рѣсѣв-
пѣторїѣл лѣї дѣ цїнеа къ арме; кънд къ
лѣредїї романї ера есімадї, вѣрѣадїї вѣнї
ера алѣнгадї дїп фор къ петрїї, сенатѣлѣї
пѣї ера ертат некѣт а ажѣта статѣл, дѣр
нїчї ал жѣлї; кънд ачел патрїот (civis), пе
каре сенатѣл къ дѣвоїреа Італїеї шї а тѣ-
тѣрор поноарѣлор лаѣ рекѣпоскѣт де скѣ-
пѣторїѣл патрїеї, нїчї дѣпѣ о жѣдекатѣ,
нїчї дѣпѣ о леѣе, нїчї дѣпѣ о датїпѣ, прїп
шерѣї шї прїп арме фѣ депѣртат сѣ пѣ зік
къ ажѣторїѣл вострѣ, каре се поате зіче къ
тот дѣрентѣл, дѣр пегрешїт прїп дѣвоїреа

воастрѣ; поате чїнева кѣреде, къ аѣ фост
атѣпчї консѣлї дѣ Рома?*)

24. Дакъ вої адї фост консѣлї, карїї
се вор пѣмї лотрїї, карїї прѣдѣторїї, карїї
дѣштанїї, трѣдѣторїї, тїранїї? Маре есте
пѣтеле, маре е рангѣл шї ваза, маре е
маїестатеа зпѣї консѣл: ачеа зпѣгѣсѣїте а
пептѣлѣї тѣѣ, ачеа зшѣрїпѣтѣ, ачеа сѣрѣчїе
де спїрїт, ачеа пепѣтїпѣтѣ а тїпѣї пѣ о пот
къпрїнде, прекѣт нїчї дѣ порочїре пѣ подї
тѣ пѣрта о персоапѣ атѣт де mare, аша
тѣреадѣ шї северѣ. Зѣѣ тї се спѣнеа, къ
Сепласїа, кънд те вѣзѣ, те лѣпѣдѣ дела сїне
ка пе зп консѣл де Кампанїа.

26. Аѣ ераї тѣ консѣл, кънд дѣ пала-
тѣл теѣ ардеа каса, пѣ дїп врео дѣтѣт-
пларе, чї прїп пѣнере де фок дїп дѣндепѣл
тѣѣ? Кънд аѣ фост дѣ ачеастѣ четате а-
прїндере маї mare, асѣпра къреїа сѣ пѣ
фїе дат консѣлѣл ажѣторїѣ? Дѣр тѣ токма
дѣ ачел тїпш шедеаї дѣ вечїпѣтатеа касе-
лор теле ла соакрѣта, а къреї касѣ о дескї-
сесешї спре а деспоїа пе а теа, шедеаї пѣ
кастїпгѣторїѣ, чї ка зрїторїѣ ал апрїндерїї,
шї ераї пе ачї сѣ даї фѣрїадїлор клодїанї
къ тѣпа та фѣклїї арзетоаре. Іар дѣ че-
лалат тїпш чїне те маї цїнеа де консѣл?
те аскѣлта чїнева, се скѣла чїнева ла іптра-
реа та дѣ кѣрте? кънд къвѣптаї дѣ сѣат,
маї ста чїнева сѣдї рѣспѣндѣ? Скѣрт ачел
ап требѣе сѣ л пѣтѣрѣт дѣ стат ка пе зпѣл,
дѣтрѣ каре сенатѣл амѣдїсе, жѣдекъдїе
тѣкѣсерѣ, чеї вѣнї жѣлїа, тѣрїеа хоѣїеї воа-
стре се лѣдїсе песте тоатѣ четатеа, шї пѣ
пѣмаї зп четѣдеап, чї четатеа дѣтреагѣ с'аѣ
дѣдѣплекат ла фѣрѣлеѣеа шї ла фѣроареа
та шї а лѣї Гавїнїе. (Ва зрѣма.)

*) Дѣсѣш Чїчєро фѣ ачела пе каре о іптрїгѣ
їнферналѣ лаѣ депѣртат астѣелїѣ.